

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
37

HANDEL ZAGRANICZNY PRODUKTAMI ROLNO-SPOŻYWCZYMI

stan i perspektywy

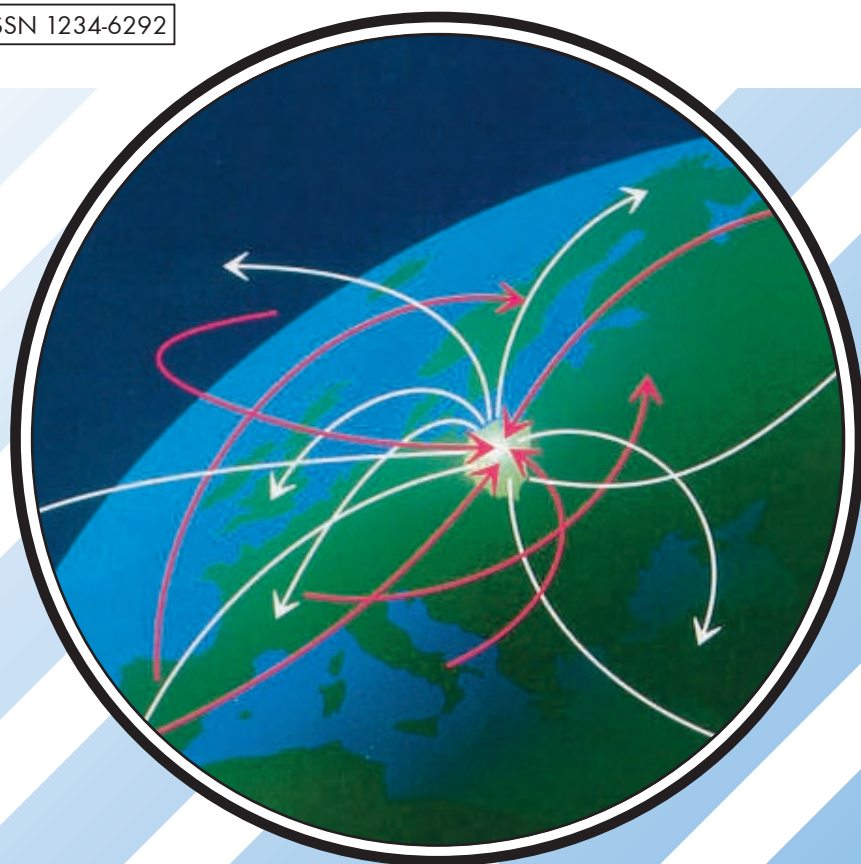
P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1995 ROKU

ISSN 1234-6292

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

MARZEC 2013

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Maria Zwolińska (przewodnicząca)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Bogumiła Kasperowicz
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR HANDLU ZAGRANICZNEGO PRODUKTAMI ROLNO-SPOŻYWCZYMI:

Wiesław Łopaciuk

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 1150 egz.

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne	5
<i>Tadeusz Chrościcki</i>	
II. Ogólna ocena handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi	6
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
III. Stan i perspektywy handlu zagranicznego wybranymi produktami rolno-spożywczymi	15
1. Zboża	15
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
2. Produkty upraw oleistych	20
<i>dr inż. Magdalena Bodył</i>	
3. Cukier i przetwory	25
<i>dr inż. Piotr Szajner</i>	
4. Ziemniaki i przetwory	28
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i>	
5. Owoce i przetwory	32
<i>mgr Anna Bugała</i>	
6. Warzywa i przetwory	36
<i>mgr Anna Bugała</i>	
7. Mleko i przetwory	39
<i>dr inż. Piotr Szajner</i>	
8. Drób	42
<i>mgr inż. Danuta Rycombel</i>	
9. Wołowina	45
<i>mgr inż. Danuta Rycombel</i>	
10. Wieprzowina	48
<i>mgr inż. Danuta Rycombel</i>	
11. Żywiec i mięso baranie	51
<i>mgr Danuta Zawadzka</i>	
12. Żywiec i mięso końskie	52
<i>mgr Danuta Zawadzka</i>	
13. Ryby i przetwory	54
<i>mgr inż. Krzysztof Hryszko</i>	
14. Wyroby alkoholowe	58
<i>mgr Marcin Krzemiński</i>	
15. Wody i napoje orzeźwiające	63
<i>mgr inż. Arkadiusz Zalewski</i>	
16. Tytoń i wyroby tytoniowe	67
<i>mgr inż. Arkadiusz Zalewski</i>	
Aneks	69

W 2012 r., za sprawą ogólnosiłownego spowolnienia gospodarczego, zmniejszyła się dynamika obrotów polskiego handlu zagranicznego. Wpływy z eksportu wyniosły 141,9 mld EUR, a wydatki na import 151,7 mld EUR. W porównaniu z 2011 r., eksport zwiększył się o 3,8%, a import zmalał o 0,6%. W wyniku tego, deficyt zmniejszył się do 9,7 mld EUR wobec 15,9 mld EUR w 2011 r.

W warunkach światowego kryzysu ekonomicznego polski sektor rolno-spożywczy radził sobie w handlu zagranicznym dużo lepiej niż pozostałe sektory krajowej gospodarki. W porównaniu z poprzednim rokiem dynamika eksportu nieznacznie wzrosła, a importu wydatnie zmalała. Duży wpływ na handel tymi produktami miała sytuacja rynkowa po zbiorach w 2012 r., które w kraju skutkowały wzrostem nadwyżek, a w Europie Zachodniej wzrostem popytu importowego, a także utrzymujące się, wysokie ceny żywności. Skalę wzrostu eksportu ograniczyła aprecjacja złotego w stosunku do euro i dolara USA, jaka miała miejsce w drugiej połowie 2012 r.

W 2012 r., w porównaniu z 2011 r., wartość eksportu polskiego kompleksu rolno-spożywczego zwiększyła się o 14,8% do 17,48 mld EUR, a importu o 5,6% do 13,33 mld EUR. W rezultacie nadwyżka zwiększyła się do 4,15 mld EUR, wobec 2,60 mld EUR w poprzednim roku. Na poprawie wyników zaważyła szczególnie druga połowa 2011 r., kiedy znacznie wzrosła dynamika eksportu.

Znaczenie sektora rolno-spożywczego w polskim zagranicznym w 2012 r. się zwiększyło. Udział eksportu rolno-spożywczego w polskim eksporcie zwiększył się do 12,3% wobec 11,1% w 2011 r., a udział importu do 8,8% (8,2% w 2011 r.). Należy zwrócić uwagę, że nadwyżka generowana w handlu żywnością w poważnym stopniu obniża deficyt polskiego handlu zagranicznego. Stanowi bowiem (w wartościach bezwzględnych) blisko połowę jego wartości. Oprócz tego, ma korzystny wpływ na koniunkturę w rolnictwie i przemyśle spożywczym, ponieważ stosunkowo duża część produkcji jest kierowana na eksport (około 30%).

W 2012 r. wskaźnik pokrycia wartości importu eksportem w obrotach produktami rolno-spożywczymi zwiększył się do 131 wobec 124% poprzednio i nadal był znacznie wyższy niż w handlu ogółem (odpowiednio 94 wobec 90%).

W 2012 r. kontynuowany był proces dywersyfikacji rynków zaopatrzenia i zbytu. Wzrosło znaczenie rynków wschodnich (kraje WNP) oraz pozostałych krajów rozwiniętych. W poprzednich latach odzwierciedlała to intensyfikacja procesu dywersyfikacji rynków zbytu. W reakcji na słabnący popyt, polscy eksporterzy poszukiwali nowych rynków zbytu lub zwiększali udziały w rejonach, gdzie kryzys był mniej odczuwalny. Z jednej strony poszukiwane są nowe rynki zbytu, z większymi możliwościami ekspansji, a z drugiej, tańsze rynki zaopatrzenia w surowce.

Wzrosły obroty handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi ze wszystkimi grupami państw, w tym szczególnie z krajami Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP) oraz pozostałymi krajami rozwiniętymi, a w nieco mniejszym stopniu z Bałkanami i krajami rozwijającymi się.

W 2012 r., poprawiły się wyniki handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi z większością ugrupowań. Znacznie wzrosły nadwyżki w obrotach z liczącymi się grupami państw – UE i WNP, co w miało wymierny wpływ na poprawę ogólnego wyniku.

Produkty przemysłu spożywczego nadal dominują w strukturze handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi (w ujęciu wartościowym). W 2012 r. ich znaczenie w jednak nieznacznie zmalało. Wpływy z produktów przemysłu spożywczego zwiększyły się o 11,2% do 14,40 mld EUR, co stanowiło 82,4% wartości całego eksportu rolno-spożywczego. Wydatki na import tych towarów zwiększyły się o 5,4% i wyniosły 9,21 mld EUR, (69,1% całego importu rolno-spożywczego). Nadwyżka wyniosła 5,19 mld EUR, wobec 4,21 mld w poprzednim roku. Eksport produktów rolnictwa wzrósł o 35,6% do 3,07 mld EUR, a ich import o 6,1% do 4,12 mld EUR. W wyniku tego, deficyt obrotów produktami rolnictwa zmalał do 1,05 mld EUR (1,61 mld EUR w 2011 r.).

W 2012 r. zwiększył się eksport zarówno produktów zwierzęcych, jak i roślinnych, ale dynamika wzrostu sprzedaży tych ostatnich była znacznie wyższa. Odwrotna sytuacja była w imporcie, gdzie znacznie silniej rosła wartość obrotów produktami zwierzęcymi.

Na rozwój sytuacji w polskim handlu zagranicznym w 2013 r. podobnie jak przed rokiem, duży wpływ będzie miała

sytuacja ekonomiczna w UE. Proces wychodzenia z kryzysu przebiega powoli i w związku z tym, tempo wzrostu popytu jest nadal stosunkowo niskie. Utrzymują się problemy z niektórymi gospodarkami strefy euro, co nie wpływa korzystnie na kondycję całej UE. Nieznaczną poprawę widać w gospodarkach pozostałych krajów rozwiniętych. Aczkolwiek wpływ sytuacji gospodarczej na polski eksport rolno-spożywczy, w porównaniu z innymi sektorami, w 2012 r. okazał się relatywnie słabszy. Nadal będą duże perspektywy eksportu do krajów WNP oraz krajów rozwijających się.

Utrzymujące się, pomimo pewnego spadku, relatywnie wysokie ceny żywności na światowych rynkach, dodatkowo spowalniają proces odbudowy popytu. Duży wpływ na sytuację w handlu będzie miał kurs wymiany złotego w stosunku do euro i dolara USA. Ewentualna aprecjacja z obecnego poziomu osłabi konkurencyjność cenową polskiej żywności.

W 2013 r. w Polsce zmaleje dynamika obrotów handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi. Zmniejszą się nadwyżki rynkowe większości produktów roślinnych, a także zwierzęcych, co będzie ograniczało możliwości eksportu produktów rolnictwa. Eksport produktów przetworzonych nadal będzie się zwiększał, ale jego dynamika również zmaleje. Spośród produktów zwierzęcych zwiększy się eksport większości pozycji, z wyjątkiem żywych zwierząt (szczególnie trzody chlewnej). W eksporcie produktów roślinnych wzrośnie sprzedaż produktów ogrodnictwa, alkoholi, ziemniaków i produktów ziemniaczanych oleistych i przetworów zbożowych, a zmaleje przede wszystkim zbóż i cukru.

Po stronie importu przewiduje się tylko niewielki wzrost obrotów. Nieznacznie zmniejszy się import przede wszystkim produktów roślinnych. Natomiast wzrośnie import większości grup produktów zwierzęcych (z wyjątkiem przetworów mięsnych), w tym szczególnie żywych zwierząt, mięsa i podrobów, oraz przetworów rybnych.

Przewiduje się, że wpływy z eksportu produktów rolno-spożywczych w 2013 r. mogą osiągnąć około 18,3 mld EUR i być o ponad 4% wyższe niż w 2012 r. Wydatki na import mogą zwiększyć się o niespełna 1% do 13,4 mld EUR. Dzięki temu nadwyżki mogą wzrosnąć do 4,8 mld EUR (4,2 mld EUR w 2012 r.).

SUMMARY

In 2012 the dynamics of Polish foreign trade decreased due to worldwide economic slowdown. The revenue on exports amounted to PLN 141.9 billion and expenditure on imports – EUR 151.7 billion. As compared to 2011 export grew by 3.8% and import decreased by 0.6%. As a result, the deficit decreased to EUR 9.7 billion, as compared to EUR 15.9 billion in 2011.

Under the conditions of the global economic crisis the Polish agri-food sector managed much better in foreign trade than the remaining sectors of the domestic economy. As compared to the previous year the export dynamics increased slightly, while that of import significantly decreased. The trade in these products was greatly influenced by the market situation after harvest in 2012, which in Poland resulted in increased surplus, and in Western Europe - an increased import demand, as well as continuing high food prices. The scale of import growth was limited by appreciation of PLN as compared to EUR and USD that took place in the second half of 2012.

In 2012, as compared to 2011 the value of the Polish agri-food exports increased by 14.8% to EUR 17.48 billion, and imports by 5.6% to EUR 13.33 billion. Consequently, the surplus increased to EUR 4.15 billion, compared to EUR 2.60 billion a year before. The results improvement were predetermined by the second half of 2011, when the exports dynamics considerably increased.

In 2012 the significance of the agri-food sector in the Polish foreign trade increased. The share of agri-food exports in the Polish exports increased to 12.3%, compared to 11.1% in 2011, and the share of imports to 8.8% (8.2% in 2011). It should be noted that the surplus generated in food trade had a considerable impact on decreasing the level of Polish deficit in foreign trade, since it constitutes (in absolute values) almost a half of its value. Apart from that it has a favourable impact on the economic situation in agriculture and food industry, because a relatively large part of production is exported (ca. 30%).

In 2012 the coverage ratio for trade in agri-food products increased to 131 as compared to 124% noted previously, and it was still much higher than in total trade (respectively, 94 to 90%).

In 2012 the process of diversification of export and import markets was continued. The Eastern markets (CIS) gained in importance just like those of other developed countries. Previously this was reflected by intensification of the process of diversification of the export markets. In a response to the declining demand, the Polish exporters sought new export markets and increased their share in regions, where the crisis was less severe. On the one hand, new outlet markets having greater expansion possibilities are sought after, on the other, cheaper commodities supply markets are looked for.

The turnover of foreign trade in agri-food products increased as regards all groups of states, in particular Commonwealth of Independent States (CIS) and other developed countries, and to a lesser extent the Balkans and developing countries.

In 2012 the results for foreign trade in agri-food products improved for the majority of groups. The surplus in trade with principal groups of countries – the EU and CIS, significantly rose, which had a measurable impact on the improvement of the general result.

The structure of foreign trade in agri-food products (in value terms) is still predominated by food industry products. But in 2012 their importance dropped significantly. The impact of food industry products increased by 11.2% to EUR 14.40 billion, which accounted for 82.4% of the value of the total agri-food exports. The expenditure on imports of these goods increased by 5.4% and amounted to EUR 9.21 billion (69.1% of the total agri-food imports). The surplus amounted to EUR 5.19 billion, compared to EUR 4.21 billion a year before. The export of agricultural products grew by 35.6% to EUR 3.07 billion, and their import by 6.1% to EUR 4.12 billion. As a result the deficit of trade in agricultural products decreased to EUR 1.05 billion (EUR 1.61 billion in 2011).

In 2012 the exports of both animal and crop products increased, but the dynamics the growth in sales of the latter was significantly higher. The opposite situation was in imports, where the growth in the value of turnover in livestock products was definitely higher.

In 2013 the developments in the Polish foreign trade will be strongly dependent on the economic situation in

the EU just like in the previous year. However, the process of recovering from the crisis is slow and thus the growth rate of demand is still negligible. The problems with some of the economies of the euro area continue, which will not have a positive effect on the financial situation EU-wide. A slight improvement has been noted in the economies of the other developed countries. However, the impact of the economic situation on the Polish agri-food export, as compared to other sectors in 2012 turned out relatively weaker. The perspectives of exports to the CIS and developing countries will still be extensive.

Despite certain decrease, the food prices continue to be relatively high on the global markets, which additionally slows down the process of demand recovery. The trade will be significantly influenced by the PLN to EUR and USD exchange rate. Any appreciation from the current level will weaken the price competitiveness of the Polish food.

In 2013 the turnover dynamics of foreign trade in agri-food products will decrease in Poland. The market surpluses of the majority of crop products and livestock products will decrease, which will limit the export possibilities of agricultural products. The export of processed products will continue to grow, but its dynamics will also drop. As for livestock products, export of the majority of items will increase, with the exception of live animals (especially pigs). In the export of crop products sales of the following will increase: horticulture products, alcohols, potatoes and potato products, as well as oil products and processed cereals, and a drop will be noted primarily in case of cereals and sugar.

On the side of imports, the turnover growth will be slight. Mainly the imports of plant products will decrease to some extent. While an increase will be noted in imports of the majority of groups of animal products (excluding meat products), including in particular live animals, meat and offal, as well as fish products.

It is forecast that the value of agri-food exports in 2013 may reach the level of ca. EUR 18.3 billion which would be more than 4% higher on 2012. Expenditure on import may grow by less than 1% to EUR 13.4 billion. As a result the surplus may increase to EUR 4.8 billion (EUR 4.2 billion in 2012).

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie - Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 636 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna 1 egz. w 2013 r.:

- wersja papierowa - 42 zł.

- wersja elektroniczna - 41,99 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

ISSN 1234-6292

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2013 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>